

چگونه جهان بینی والدین جهان بینی فرزندان را شکل می دهد

اسلام برای تربیت فرزند برنامه دقیق ارائه می دهد که هر برنامه منطبق با سن کودک است. این برنامه دقیق می تواند بر نگرش والدین در تربیت اثر مثبت بگذارد.

خبرگزاری مهر - اسلام برای تربیت فرزند برنامه دقیق ارائه می دهد که هر برنامه منطبق با سن کودک است. این برنامه دقیق می تواند بر نگرش والدین در تربیت اثر مثبت بگذارد. یعنی نگرش تربیتی والدین را تحت نفوذ خود قرار دهد. در قسمت قبلی به تربیت کودک قبل از تولد، توجه به نیازهای کودک در ماه های نخستین، و توجه عاطفی به فرزند در همه دوران زندگی، به ویژه در زمان کودکی به عنوان ریشه های درخت سبک زندگی اسلامی اشاره شد در این نوشتار دنباله این مبحث می آید.

د) نگرش والدین

شکی نیست که یکی از عوامل مهم و تأثیر گذار در شخصیت، تفکر و نگرش های کلی حاکم بر زندگی کودک، نگرش های والدین او به زندگی است. والدین هر کدام در اهداف تربیت و نیز در انتخاب روش تربیتی بر اساس نگرشی که دارند، رفتار می کنند. اسلام کوشش بسیار نموده تا نگرش های والدین را هدایت کند و آن را در مسیر صحیح قرار دهد. یکی از نگرش های مهمی که اسلام برای والدین لازم می داند آن است که به این باور برسند که فرزندان، به ویژه کودکان خردسال، دارای حقوقی هستند که باید آنها را رعایت کنند. طبق برخی روایات، والدین ملزم هستند در برابر حقوق فرزندان تسلیم باشند. رسول خدا(ص) در سخنی می فرماید: «#171; بر پدر واجب است حقوق فرزندش را رعایت کند، همانگونه که بر فرزند واجب است حقوق پدرش را رعایت کند»؛ بنابراین، والدین آزاد نیستند هرگونه رفتاری را با فرزند خود داشته باشند.

از سوی دیگر اسلام برای تربیت فرزند برنامه دقیق ارائه می دهد که هر برنامه منطبق با سن کودک است. این برنامه دقیق می تواند بر نگرش والدین در تربیت اثر مثبت بگذارد. یعنی نگرش تربیتی والدین را تحت نفوذ خود قرار دهد.

همچنین، از نظر اسلام تربیت فرزند عبادت است و هرکس کوچک ترین کاری برای رشد و بهتر شدن وضعیت کودک انجام دهد، بزرگترین پاداش های معنوی نصیب او خواهد شد. اگر والدین به کودک به عنوان وسیله برای تقرب به خدا و رسیدن به پاداش های اخروی نگاه کنند، قطعاً در تربیت او جدی تر خواهند بود و در عین حال با عطف و مهربانی بیشتری رفتار خواهند کرد.

همچنین نگرش والدین به جنسیت فرزند، تأثیر بسیاری در ایجاد نگرش های کودکان خواهد داشت. اسلام علی رغم نگرش منفی مردم صدر اسلام و حتی مردم معاصر به فرزند دختر، نگرش بسیار مثبتی ارائه می دهد. در برخی روایات از دختران به «#171; ربیحه» و در برخی به «#171; قلبی پر از احساس و مهربانی و انس» تعبیر شده است. بدیهی است انتقال این نگرش ها به والدین قطعاً در تربیت و شکل گیری شخصیت فرزندان مؤثر خواهد بود.

ه) سلامتی و ظاهر فرد

یکی از جذابیت های مهم و تأثیر گذار که در نخستین دیدار، افراد را تحت تأثیر قرار می دهد، زیبایی و جمال ظاهری و سلامت جسمانی انسان است. اسلام نیز از آن برای برقراری روابط اجتماعی بهتر استفاده کرده است. بدیهی است وقتی کودکی دارای ظاهری آراسته و زیبا و بدون عیب و نقص بدنی بود، اطرافیان بیش از کودکان دیگر، مجذوب او می شوند و آمادگی بیشتری برای توجه عاطفی به او از خود نشان می دهند.

در یک جمع بندی می توان گفت که تأکید اسلام به عبادت از بیمار و نیز آدابی که برای آن بیان می کند و نیز هر زیبایی و جمال و آراستگی و آثار اجتماعی و فردی آن، حکایت از این قاعده کلی دارد که بیماری و نازیبایی به افکار و نگرش های انسان آسیب می رساند و در این میان کودکان سهم بیشتری دارند. از این رو باید همه افراد بکوشند تا از این آسیب پیشگیری کنند؛ بنابراین، این اصل که سلامتی و ظاهر فرد در نگرش های کلی حاکم بر زندگی او تأثیر گذار است، ظاهراً از نظر این روایات پذیرفته شده است.

و) نقش جنسیتی

نقش جنسیتی که در خانواده و جامعه برای دختران و پسران تعریف شده، اگر چه تأثیر قطعی ندارد، ولی برای بچه ای که تازه متولد

شده؛ یکی از ریشه های اثر گذار است. پیامبر(ص) می فرماید: «همانا خداوند تبارک و تعالی به زنان مهربان تر از مردان است«.

مقدم داشتن جنس مذکر بر مؤنث سبب می شود که دختران دچار بحران و سردرگمی شوند و آسیب روانی و شخصیتی بزرگی ببینند و نگرش های کلی حاکم بر زندگی آنها منفی شود و جایگاه صحیح خود را نیابند. اما اگر دختران احساس کنند که از احترام و محبوبیت کافی برخوردارند و فرهنگ و جامعه اسلامی، آنها را تکریم کرده و از پسران پایین تر نیاورده و نیز اگر به عنوان نگرش دوستی نسبت به نقش و وظایف جنسیتی خود داشته باشند، قطعاً در نگرش های بعدی آنها تأثیر مثبت و خوبی می گذارد. رفتار والدین با فرزندان باید طوری باشد که نه دختران احساس حقارت کنند و نه پسران احساس خود بزرگ بینی و برتری جویی.

به طور کلی اسلام، نه تنها جنسیت را عامل مهمی در ایجاد نگرش های کلی افراد می داند، بلکه برای جلوگیری از آثار سوء آن تلاش های فراوانی کرده است.

ز) وضعیت اقتصادی و اجتماعی خانواده

آنچه که از متون دینی می توان نتیجه گرفت این است که اگر کودکی که پدرش را ، هم به عنوان منبع اقتصادی و هم به عنوان منبع عاطفی از دست داده، به حال خود رها شود، دچار ضربه های روحی و روانی بسیاری می شود، اگر دیگران آن را جبران نکنند از شدت آسیب عرش الهی به لرزه در می آید. یکی از این آسیب ها را می توان به وجود آمدن نگرش های منفی و مخرب در کودک نسبت به زندگی و خود دانست. از این بیان می توان نتیجه گرفت که از نظر اسلام وضعیت اقتصادی و اجتماعی خانواده در شکل گیری شخصیت و نگرش های کلی کودک مؤثر است.

ح) نگرش های تربیتی والدین

نگرش های تربیتی والدین باید به گونه ای باشد که باعث پرورش نگرش های ایمانی در او بشود. باید بیشترین رفتارهای اسلامی را به تناسب سن آنها آموزش بدهیم عواطف را جهت بدهیم و نوع دوستی و صداقت و ایمان، توکل بر خدا، اعتماد به نفس، را در آنها تقویت کنیم. تربیت بعضی از نگرش ها در فرزندان ضروری است از جمله: نگرش فرزندان به خدا، نگرش فرزندان به کار نیک و عبادت، نگرش به نماز و روزه، نگرش به آموزش قرآن، تعلیم های مورد نیاز در زندگی، و بیمه کردن فرزندان در مقابل انحرافات و تربیت اجتماعی.